

Aandacht vragen voor geweld en discriminatie van lhbt'ers is hard nodig. 'Homofobie op school blijft een probleem'

Op de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie wordt aandacht gevraagd voor geweld en discriminatie van lhbt'ers. 'Homofobie komt vooral voor op plekken waar minder ruimte is om anders te zijn dan de norm: in de voetballerij of op scholen', stelt sociaal wetenschapper Laurens Buijs.

Lucas Versteeg 17 mei 2021 aangepast 07:43

Daniel van den Bergh (20): 'Natuurlijk doet het me iets als ik word uitgescholden, maar ik probeer recht vooruit te kijken en door te gaan waar ik mee bezig ben.' (beeld nd)

► AMSTERDAM

‘De gevolgen van homofobie kunnen heel groot zijn. Mensen kunnen op jongere leeftijd een heel laag zelfbeeld ontwikkelen waar ze hun leven lang last van blijven houden’, vertelt Laurens Buijs. Hij is sociaal wetenschapper aan de Universiteit van Amsterdam en doet onder meer onderzoek naar anti-homogeweld en homo-emancipatie.

Het is vandaag de Internationale Dag tegen Homo- en Transfobie. Wereldwijd wordt aandacht gevraagd voor discriminatie en geweld op grond van seksuele voorkeur en genderidentiteit. Iets wat volgens Buijs hard nodig is: ‘Mensen die met homo- of transfobie te maken krijgen, hebben meer kans op eenzaamheid, verslaving of suïcidale gedachten.’

In de psychologie wordt homofobie gedefinieerd als angst, vertelt Buijs. ‘Angst voor het onbekende. Maar er zit ook een sociaal aspect aan homofobie. Homoseksualiteit gaat in tegen de heteronorm die de maatschappij al eeuwen kent. Dat is ook de reden dat homo’s uit de kast moeten komen en hetero’s niet.’

denkbeelden

Volgens Buijs heeft homofobie te maken met ideeën die mensen hebben over man- en vrouw-zijn. ‘Een van de grootste taboes binnen de maatschappij is het loslaten van de hokjes man en vrouw. Er zijn natuurlijk fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen, maar geestelijk liggen mannen en vrouwen dicht bij elkaar dan veel mensen denken’, vertelt Buijs.

‘Vooral veel heteromannen hechten veel waarde aan de stereotype denkbeelden over mannen en vrouwen. Wanneer een heteroman een homoman ziet, kan dat voor de heteroman confronterend voelen omdat die homoman niet past binnen de door hem gestelde norm.’ Dit kan zorgen voor uitsluiting, ongemak, pestgedrag of zelfs geweld.

Hoewel lesbische vrouwen minder te maken krijgen met homofobie dan homoseksuele mannen, worden ook zij gezien als anders dan de norm. ‘Maar mensen accepteren lesbische

vrouwen beter. Vooral heteroseksuele mannen zijn afwijzend tegenover homomannen.'

Transgenders krijgen in Nederland te maken met de meest agressieve vorm van uitsluiting, stelt Buijs: 'Zij botsen namelijk op twee manieren binnen de heteronorm. Zowel hun genderidentiteit als hun seksuele voorkeur past vaak niet binnen de heteronorm.' Er is volgens Buijs nog veel onwetendheid over genderdysforie, waardoor vooroordelen ontstaan. 'Vooral transvrouwen die op latere leeftijd uit de kast komen, krijgen vaak te maken met geweld op straat en verliezen bijvoorbeeld hun baan.'

bolwerken

Volgens Buijs zijn er bepaalde bolwerken waar homofobie meer aanwezig is, omdat de heteronorm daar sterker is. 'Bij een echte mannencultuur, bijvoorbeeld in de voetbalwereld, is homoseksualiteit een groter taboe en komt homofobie vaker voor. Ook binnen islamitische of christelijke gemeenschappen is dit het geval. Net als op middelbare scholen.' Er is veel onderzoek gedaan naar hoe dat onder jongeren werkt, vertelt hij. 'Jongeren komen in de puberteit en gaan op zoek naar zichzelf. Een middelbare school bestaat uit een bepaalde cultuur met een hiërarchie. Jongens die te vrouwelijk zijn, worden bijvoorbeeld vaak gepest of uitgescholden. Daarom proberen veel jongens hun mannelijkheid naar voren te schuiven.' Op scholen is het vooral de taak van docenten om het onderwerp seksuele diversiteit bespreekbaar te maken, aldus Buijs. 'Zij zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het klimaat in een klaslokaal. Hoewel docenten al heel veel taken hebben, hebben ze wel een heel belangrijke rol.'

Hoewel homofobie en transfobie nog steeds veel voorkomt, is Buijs positief over de ontwikkeling van de afgelopen decennia. 'We zijn als maatschappij al een heel eind gekomen.' De nieuwe generatie staat volgens hem meer open voor diversiteit. 'Dat vind ik erg hoopgevend. De jonge generatie zit veel op sociale media en bijvoorbeeld op TikTok zijn veel rolmodellen met een andere seksuele voorkeur of genderidentiteit dan de heteronorm.' Er moet nog wel veel

gebeuren volgens Buijs. 'Homofobie is nu anders dan vroeger. Vroeger was het meer agressief en zichtbaar, nu is het subtieler: bijvoorbeeld via online pesten. Het is moeilijker aan te wijzen, waardoor ingrijpen ook lastig is.'

Vooraf in die bolwerken waar het zo moeilijk is, is een interne dialoog heel belangrijk. 'Het heeft weinig zin om dat als buitenstaander te doen, het moet gebeuren door leden van zulke gemeenschappen. Een zware taak, maar het bespreekbaar maken van diversiteit is de eerste stap tegen homofobie en transfobie.' <

'uitgescholden voor homo voordat ik wist wat dat was'

naam: Daniel van den Bergh

leeftijd: 20

woonplaats: Den Bosch

'Vorige week stapte ik op de parkeerplaats van de supermarkt uit de auto. Een man op de parkeerplaats keek me de hele tijd aan, dus ik deed mijn oordopjes maar in. Toen begon hij te schelden met 'kankerhomo'. Natuurlijk doet dat me wel iets, maar ik probeer gewoon recht vooruit te kijken en door te gaan met waarmee ik bezig ben. Ik heb in mijn jeugd al veel te maken gehad met homofobie. Als kind speelde ik graag met het speelgoed van mijn nichtje en hield ik van de kleur roze, maar op de basisschool werd ik daardoor uitgelachen. Ik werd uitgescholden voor 'homo', zonder dat ik zelf wist wat het was. Zo begon ik het woord homo al meteen met iets negatiefs te associëren en toen ik eenmaal ontdekte dat ik zelf op jongens val, probeerde ik dat eerst weg te stoppen.

Op de middelbare school werd ik heel erg gepest. Ik ben in de kleedkamer in elkaar geslagen en heb verschillende doodsbedreigingen gekregen. Ik voelde me heel slecht in die tijd en uiteindelijk ben ik in overleg met mijn ouders

van school veranderd. Daarna ging het veel beter. Ik raakte bevriend met veel meiden en mijn mentale gezondheid verbeterde enorm.

Uiteindelijk denk ik dat die zware tijd op mijn eerste school mij vooral sterker heeft gemaakt. Ik ben nu volwassen en kan zelf kiezen welke mensen ik om mij heen heb. Via een site voor lhbtj-jongeren heb ik veel gelijkgestemden ontmoet.

Mijn ouders hebben mij altijd geaccepteerd, en ook uit mijn huisdieren haal ik veel steun. Ik denk dat het belangrijkste is dat je blij bent met jezelf en je zo min mogelijk moet aantrekken van wat andere mensen denken. Anderhalf jaar geleden heb ik meegedaan met de expositie *QUEER* in The Student Hotel in Eindhoven, in samenwerking met COC Nederland en 113 Zelfmoordpreventie. Daar deelde ik mijn verhaal om andere jongeren te helpen en te inspireren. Ik zit ook al jaren op scouting, waar ik probeer om de grens tussen 'typische' jongens- en meisjesactiviteiten te doen vervagen'.